

sive præsente corpore, sive non, sufficit ut celebrans sine circuitione ter ducat aspersorium super feretrum vel tumulum, nempe in medio, a dextro et a sinistro. Ex *Manuali Ecclesiasticorum*, ubi authentica et plura habentur Decreta.

i. In exequiis, dum post Orationem celebrans dicit: *Requiem æternam*, facere debet manu dextra signum crucis super feretrum vel tumulum. Ex *Manuali* cit.

j. In absolutionibus ad tumulum, licet pro Sacerdote, quando cadaver non est præsens, crux collocanda est inter tumulum et fores Ecclesiæ, et celebrans inter Altare et tumulum. *Cæremoniale Episcoporum*, lib. II, c. XI, § 154. — Ab illo autem qui missam celebravit, non ab alio sacerdote facienda est post missam absolutio ad feretrum: hoc jure gaudet tantum episcopus; S. R. C. 12 aug. 1854.

820. Oratio, Collecta. — a. Si in Missa præscribitur tertia Oratio ad libitum, et Episcopi jussu apponenda est aliqua specialis Oratio seu Collecta, non debet prætermitti quæ ad libitum; sed recitanda tertio loco aliqua Oratio ad libitum; et quarto loco quæ jussu Episcopi dici debet. S. R. C. aug. 1709. Si ex rubrica, præscripta sit oratio pro Ecclesia vel pro Papa et superior Orationem pro Papa præscripserit, semper dicenda est utraque, ita ut non possit satisfieri Rubricæ et præcepto superioris per unam orationem. S. R. C. 23 maii 1855.

b. Cum ex decreto 26 jan. 1795 in oratione *A cunctis* ad litteram N. sit nominandus patronus seu titularis Ecclesiæ, quæritur: 1. an sit patronus principalis loci in quo celebratur, et quid si plures sint principales patroni? 2. qui nominandus si patronus vel titularis jam sit nominatus in ipsa oratione, aut de eo sit celebrata Missa? *Ad 1, nominandus titularis Ecclesiæ; ad 2, si jam nominatus fuit, omittenda nova nominatio; 12 nov. 1851, S. C. R.*

c. 1. An in Ecclesiis Regularium aliisque Ecclesiis exemptis, recitandæ sint collectæ ab Ordinario loci præscriptæ? 2. an liceat Clero earundem Ecclesiarum ab iis recitandis cessare pro libitu, antequam Ordinarius id jusserit? *Ad 1, affirmative; ad 2, negative: 3 apr. 1821 decreto generali, S. R. C. 2.*

d. Collecta pro eligendo Episcopo continuari debet usque ad diem electionis, qui est dies Consistorii secreti. S. R. C. 10 dec. 1829.

e. In orationibus non sunt apponenda Sanctorum cognomina vel

¹ Cæremonialis Episc. non tollit laudabiles et immemorabiles consuetudines; S. R. C., 17 jun. 1606.

² Si tamen jam cessaverit causa seu consecutus est effectus, et Ordinarius non soleat hujusmodi mandata revocare, tunc potest proprio motu collecta emitti; ut notatur in libro *Manuale Decretorum*. Romæ, 1853.

patria; nomina vero Chrysostomi et Chrysologi sunt retinenda. *Decret. Generale* 8 mart. 1825. In Oratione S. Petri Cælestini et Johannis Gualberti, omittendum *Gualberti*, sed potest addi *Cælestinus*. S. R. C. 7 dec. 1844.

f. Oratio seu Collecta quæ præcipitur communiter pro re gravi, non dicitur in duplici I classis; in duplici vero II classis ad libitum celebrantis in missis privatis tantum; in conventuali et solemni omittenda. S. R. C. 23 maii 1835.

g. Il y a deux endroits dans la messe où l'Église prie pour l'Empereur, aux oraisons du vendredi-saint et à l'Exultet du samedi. Le saint empire n'existant plus, la congrégation des Rites a décidé (3 et 30 août 1859) qu'on devait omettre dans ces prières tout ce qui se rapporte à l'Empereur¹.

h. In Missa solemni celebrata cum cantu ante SS. Sacramentum so-

¹ Oratio pro rege in Missa nequit apponi, nisi sit ab ecclesiastico superiore præscripta. Excipe nisi rubrica præscribat orationem ad libitum; tunc hæc potest utique esse pro rege, etc. In benedictione vero SS. Sacramenti potest procul dubio orari pro imperante, cum rubrica non determinet orationum numerum; nisi agatur de duplicibus primæ et secundæ classis. Imo in Sabaudia regno ab immemorabili hoc in usu est: alicubi tamen orationi non præmittebatur versiculus *Domine, salvum fac*, etc.; quem quidem pro sua Diocesi episcopus Novariensis præscripsit (ut videre est in Calendario anni 1821), quoties impertitur benedictio cum SS. nec prohibet ritus. Quoad preces pro regibus vid. etiam *Armonia*, anno 1856, nn. 495, 497; ubi de privilegio recitandi in Canone nomen regis: quod quidem legitime obtinet in Hispania, in Austria et alibi; non tamen apud nos. — V. *Analecta juris pontificii*, ann. 1856. — Olim Missalia habentia in Canone *Pro Rege Nostro N.* erant suppressa. Sed hodie recte dicit Croix cum aliis recentioribus, in hoc non esse faciendum scrupulum ex consuetudine inducta: nempe Missalia suppressa non ideo sunt; attamen ea verba sunt a sacerdote omittenda, nisi sit obtentum a S. Sede privilegium. Ita S. C. R. pluries declaravit, ac ultimo die 20 mart. 1852, probante Pio IX.

Ex decreto apostolico, 10 sept., et declarat. pontif. 17 dec. 1857, pro omnibus Galliarum ecclesiis nomen imperatoris adjici debet:

« 1° In canone Missæ. *Et pro imperatore nostro N.*

« 2° In Missa solemni post communionem cantari debet versus: *Domine salvum fac*, etc., cum oratione.

« 3° Feria VI majoris hebdomadæ: *Oremus et pro gloriosissimo imperatore nostro N.*, etc., cum oratione.

« 4° In præconio paschali: *Necnon et gloriosissimo imperatore nostro N.*

« 5° In litaniiis Sanctorum, post versiculum: *Ut Regibus*, etc., addatur: *Ut imperatorem nostrum custodire digneris.*

« Et post: *Oremus pro pontifice nostro*, etc., addatur: *Oremus pro imperatore nostro N.* »

lemniter expositum in festo S. Cordis Jesu, omitti debet Commemoratio SS. Sacramenti: 6 sept. 1854, S. R. C.

i. Utrum in oratione super populum ad verba: *Humiliate capita*, etc. Sacerdos debeat se inclinare versus librum an versus Crucem? — *Servetur peculiaris Rubrica feriæ iv Cinerum nihil præscribens*: S. R. C. 16 martii anno 1855.

j. Missa cantata in expositione SS. Sacramenti erit votiva de Sacramento cum unica oratione (nisi occurrat aliqua Dominica vel feria, in qua sit facienda commemoratio), in duplicibus etiam majoribus. At in duplici primæ et secundæ classis, item in Dominica primæ et secundæ classis, Missa cantata erit de die, cum commemoratione Sanctissimi, sub unica conclusione tamen. Missæ vero privatae, si sit semiduplex, possunt esse votivæ de Sacramento cum præscriptis commemorationibus sine *Gloria et Credo*; at si sit duplex, Missæ privatae erunt de die cum commemoratione Sanctissimi post omnes alias commemoraciones. Et in duplicibus (et Dominicis) primæ et secundæ classis, nulla fit commemoratio. S. R. C. 2 dec. 1684; 2 sept. 1741; et Rubrica Missalis.

k. An preces cum tribus Orationibus præscriptæ a Rituali R. post processionem pro gratiarum actione, recitari etiam debeant quando cantatur *Te Deum* sine processionem pro beneficio obtento vel conclusione exercitiorum vel post processionem SS. Corporis Christi; vel sufficiat unica Oratio *Deus cujus misericordiæ*, omissis precibus et duabus orationibus? Et quatenus affirmative, an sufficiat oratio *Deus qui nobis sub Sacramento*, si fiat occasione expositionis SS. Sacramenti? — S. R. C. 11 sept. 1847 in Veronen. respondit: *Extrasum processionis sufficere versus Benedicamus Patrem... Benedictus est... Domine exaudi, cum unica oratione Deus cujus misericordiæ.*

An Oratio *Deus qui nobis sub Sacramento*, etc., concludi debeat per verba *Qui vivis et regnas in sæcula*; seu *Qui vivis et regnas per omnia sæcula*, S. R. C. 29 mart. 1851 respondit: *Affirmative ad primam partem, negative ad secundam.*

l. Ut quisque sciat modum concludendi Orationes seu collectas tum in Missa tum in Officio, quidam sacer poeta sequentibus versibus omnes quotquot dari possunt, conclusiones edocuit (apud Ferraris, *Biblioth.*, etc., vº Oratio); nempe:

*Per Dominum dicas, cum Patrem presbyter oras;
Cum Christum memoras, Per eundem dicere debes;
Cum Christo loqueris, Qui vivis dicere quæras;
Qui tecum, si sit Collectæ finis in illo;
Et si Spiritus almus, Ejusdem dicere debes.*

821. **Prædicatio.** — a. Si Parochus est aptus ad declarandum Evangelium, compelli non potest ad aliud: et si universitas prætendit meliorem Prædicatorem, debet illum eligere cum Ordinarii approbatione, ac expensas subministrare. S. C. E. in *Firmana*; 15 junii anno 1590.

b. Non potest Parochus solitam eleemosynam prætere nec titulo paupertatis, quando per seipsum in sua Ecclesia, in qua prædicare solet, vellet conciones habere; quia hic proprium munus adimplet: nisi in casu, quo universitas vel nominator Parochum deputasset, aut sponte solvere vellet. S. C. E. 30 junii 1615.

c. In concione ante SS. Sacramentum expositum concionator stet detecto capite, licet Sacramentum sit velatum: 22 sept. 1857 in *Mutinen.*

d. Ob supremum Ordinem et dignitatem Episcopalem non convenit, ut Episcopus concionaturus ab Ordinario etiam Cardinali ante concionem Benedictionem petat: 28 apr. 1607 in *Neapolitana*, S. R. C.

Prædicante Episcopo, omnes alii concionatores sileant. Ita S. C. C. approbante *Urbano VIII*, 2 maii 1629. — Id non intelligitur respectu Parochorum, qui eadem die in Ecclesia Parochiali concionari possunt. S. R. C. 11 jan. 1631.

e. Ante concionem petenda benedictio a celebrante etsi non episcopo; si tamen adsit talis consuetudo; secus a solo episcopo juxta formam. S. R. C. 10 sept. 1796.

f. Quando in Missa solemnè concionator post salutationem Angelicam salutatur Ministros Altaris seu facit reverentiam, non est incongruum, si ministri Altaris et ipse celebrans correspondeat salutationi concionatoris discooperiendo caput. S. R. C. 20 jan. 1686.

g. Tolerari non debet consuetudo sive corruptela, occasione concionum sedere in gradibus Altaris majoris terga vertendo Sanctissimo Sacramento, sit vel non sit expositum. S. R. C. die 20 sept. 1806.

822. **Processio.** — a. Parochus non potest sine licentia Episcopi processiones extraordinarias facere, nec sufficit licentia Vicarii Foranei. S. C. E. 12 jul. 1636.

b. An censeri debeant Professores Seminarii unum et idem corpus efformare cum Clericis Seminarii in publicis processionibus? *Negative, quia nullibi adest consuetudo*: S. R. C. die 17 julii 1850. Gard. n. 4512.

c. Genuflexio utroque genu est facienda ab omnibus transeuntibus ante SS. Sacramentum, patenter expositum, etsi fuerit in pyxide. S. R. C. 7 maii 1746.

d. Presbyteri et Clerici Cathedralis omnes faciunt unum corpus cum

Canonicis, et sub una cruce debent incedere. *S. R. C.* 28 nov. 1609 ; et 29 mart. 1851.

e. Quo loco procedere debeat concentus musicus, dum sacris processioibus intervenit? *Assignetur locus ab Episcopo, verum ante utrumque Clerum* (sæcularem et regularem): 25 sept. 1857 *in Brundusina, S. R. C.*

f. In processioibus, in quibus deferitur SS. Sacramentum, vel lignum Sanctæ Crucis, tam Clerus quam sæculares, detecto capite, incedere debent: in aliis vero processioibus, in quibus deferuntur Reliquiæ vel Statuæ Sanctorum, qui eas deferunt capite detecto, alii vero Clerici possunt incedere tecto capite cum bireto: 1 dec. 1657; et 25 sept. 1688, *S. R. C.*

g. Presbyter deferens reliquias incedit detecto capite; at Episcopus cum mitra: 22 jan. 1639, *S. R. C.*

h. In processioibus Candelarum, Palmarum et similibus, quæ fiunt per Ecclesiam sine SS. Sacramento, non est pulsanda campanula ad elevationem Hostiæ vel Calicis in Missa privata. Quod si pulsetur et advertatur elevatio, tunc genuflectendum est utroque genu a transeuntibus ante Altare ubi Missa celebratur, et deposito SS. Sacramento, progrediendum est. *S. R. C.* 1 martii 1681.

i. Ubi processio SS. Sacramenti in ejus festo die vel per octavam ea, qua decet solemnè pompa nequiverit haberi, designabit Episcopus pro suo arbitrio et prudentia unicuique Ecclesiæ aliquam ex sequentibus Dominicis, in qua celebrata Missa cum commemoratione SS. Sacramenti juxta Rubricas solemnè illius processio peragi possit. *S. R. C.* 8 maii 1749.

j. Non alba, sed tantum superpelliceum adhibendum in processioibus, quando induuntur Planetæ, Dalmaticæ et Tunicellæ juxta Cæremoniale Episcoporum, lib. I, c. xv et xxxiii. *S. R. C. in Matheranensi* (et tunc amictus est vestiendus post superpelliceum, quia superpelliceum seu cotta tenet locum rocheti, quod induitur ante omnia).

k. In processioibus, in quibus deferitur solemnè SS. Sacramentum, Thuriferarii cum thuribus incedere debent facie, non dorso, ad Sacramentum semiversa in incessu. *S. R. C.* 15 sept. 1742¹.

Campanæ pulsantur ubi transit solemnè SS. Sacramentum. *S. R. C.* 10 mart. 1787.

l. Assistentes Celebranti, et Clerici, qui processiones dirigunt, non deferant biretum. *S. R. C.* 25 sept. 1857.

¹ In processione SS. Sacramenti nulla reverentia vel genuflexio fieri debet in transitu ante Altare, etsi sit Altare majus et in eo reconditum sit SS. Sacramentum. Tanto minus fieri potest reverentia ab incedentibus, ad invicem.

m. Quum in multis Breviariis et Ritualibus in Litaniis Sanctorum desiderentur preces pro arcendo flagello terræmotus, peste, fame et bello, quæritur utrum recitari debeant, et quo loco apponendæ? — *R. Affirmative, et ponendas esse post versum: a fulgure et tempestate.* *S. R. C.* 11 sept. 1847.

823. Reliquiæ. — *a.* Eliminandus abusus superimponendi Sanctorum reliquias piæque imagines Tabernaculo, quo Augustissimum Sacramentum asservatur; neque ante ostium tabernaculi, etsi sit Reliquia S. Crucis. *S. R. C.* 31 martii 1821; 6 sept. 1845; 12 martii 1836.

b. *S. C.* Indulgentiis sacrisque Reliquiis præposita, ad dubium an praxis separandi Reliquias Sanctissimæ Crucis D. N. J. C. a Reliquiis Sanctorum sit accurata et sequenda? auditis Consultorum votis, rebusque mature perpensis, respondendum esse statuit: *Affirmative.* Ita decretum 22 febr. 1847.

c. Insignes Reliquiæ sunt Corpus, Caput, Brachium, Crux, aut illa pars corporis in qua passus est Martyr, modo sit integra et non parva, et legitime ab Ordinariis approbata. *S. R. C.* 8 apr. 1628. Non esset os femoris. 12 ap. 1823.

d. Sanctorum Reliquiæ quando exponuntur, ultra lampadem debent continuo super Altare ardere duo saltem lumina (non tamen nocte); alias non exponantur. *S. R. C.* 22 jan. 1701 *in una Camaldulensium Montis Coronæ.*

An Sacerdos in Missa privata, finita Missa, sacris indutus paramentis possit cineres distribuere, et Sanctorum Reliquias deosculandas præbere, ut mos est in Veronensi Diœcesi, expleta Missa? — *Affirmative:* *S. R. C.* 16 martii 1835; non potest tamen sibimet cineres imponere.

e. Una clavis Reliquiarum Sanctorum Patronorum concedi potest magistratui sæculari ejusdem civitatis. *S. R. C.* 8 maii 1604.

Ad benedictionem cum Reliquia vel insigni Imagine alicujus Sancti estne tam a Clero etiam parato, quam a populo genuflectendum? *S. C. R.* respondit 16 apr. 1855: *Consuetudinem servari posse.*

f. Sub Reliquia alicujus Sancti exposita publicæ venerationi inter candelabra, non debet adhiberi Palla, ut fit in pluribus Ecclesiis, die 7 ap. 1832, *S. R. C.*

g. In Benedictione cum Reliquia S. Crucis non licet canere: *Benedicat vos Omnipotens Deus, Pater,* etc. *S. R. C.* 25 maii 1855.

h. Incensata cruce a celebrante et facta eidem profunda reverentia, incensantur Reliquiæ, sed absque ulla inclinatione, ratione Crucis præsentis; item est si incensanda sit aliqua Reliquia insignis in medio altaris posita. *Meratus, Gavantus.*

Reliquia Sanctissimæ Crucis non est incensanda a celebrante genuflexo. *S. R. C.* 15 sept. anno 1756.

Non est genuflectendum a Capitulo et Clero processionaliter trans-euntibus ante altare, in quo recondita est Reliquia SS. Crucis, S. R. C. 15 sept. anno 1736. Reliquiæ SS. Sanguinis Domini N. J. C. convenit cultus qui convenit Reliquiæ SS. Crucis; 22 sept. 1827.

Post expositionem Reliquiæ SS. Crucis, vel post ejus delationem in processione, benedicendus est populus cum ipsa. Si vero defertur Reliquia Sanctorum, potest cum ea populus benedici; non tamen necessario debet. S. R. C. 24 jun. 1685, et 15 sept. 1756.

i. Cum Rubrica Missalis præscribat, quod incensata Cruce, incensatur et Reliquiæ, seu imagines Sanctorum, quæritur an imagines Sanctorum debeant habere inclusas Sanctorum reliquias? Responsum fuit: *Non esse de necessitate insculptis Sanctorum imaginibus in Altari dispositis sacras includere Reliquias ad hoc, ut incensata Cruce, valeant illæ a celebrante thurificari.* S. R. C. 11 martii 1744.

j. Beatorum reliquæ in processionibus non circumferantur. S. R. C. 27 sept. 1659. Tamen possunt in altari exponi.

824. Residentia. — a. Parochus tenetur residere in loco, ubi est Ecclesia et in domo Parochiali: quæ si non adsit, ædificetur, et interim habitet in aliqua domo sita in Parochia, quæ quoad fieri poterit, sit Ecclesiæ vicinior. S. C. E. die 11 martii 1579.

Parochus residere debet in loco, ubi sita est Ecclesia Parochialis, licet ei datus sit Coadjutor ratione infirmitatis. S. C. E. 15 aug. 1607.

b. Parochus, qui lumen oculorum amisit, tenetur nihilominus residere. Ita S. R. C. die 11 apr. 1620.

c. Qui plures habet substitutos in cura, non censetur liber ab onere residentia, et etiam administrandi per se Sacramenta. S. C. E. die 5 dec. 1614.

d. Cuilibet Parocho præsertim seni permittendus est Coadjutor, modo ipse quoque resideat. S. C. E. 31 martii 1604.

e. Parochus cogendus est habitare in domo Ecclesiæ. S. R. C. in *Fulginatensi*, 29 nov. 1718; et 15 jan. 1720. Petente Præposito Pisciensis declarari, an possit compellere Parochos ad habitandum ædes conjunctas Ecclesiis parochialibus, S. Congregatio censuit posse compellere; si tamen aliquis casus occurrat, qui rationibus specialibus imitatur, rescribendum ad S. Congregationem Concilii. — *Iterum interrogata respondit*, 6 apr. 1606: Parochum teneri habitare in ædibus parochialibus, non tamen amittere fructus, si non habitet, modo in Parochia resideat: quod si ab Episcopo fuerit jussus et non habitet in domo Ecclesiæ parochialis, poterit mulctari ab ipso Episcopo.

Parochus regularis tenetur habitare in domo Parochiali, non vero in monasterio distante a cura; cogique potest ab Episcopo, ut apud Ecclesiam Parochialem resideat. S. R. C. 5 apr. 1621.

f. Q. 1. an rectores ecclesiarum parochialium a civitate distantium per duo, tria aut quatuor milliaria circiter possint sine expressa Episcopi licentiâ abesse a suis ecclesiis, relicto ibidem substituto, et in civitate tam diurno quam nocturno tempore jugiter immorari, exceptis diebus festis, in quibus ad dictas ecclesias se conferunt, revertentes illico ad civitatem? 2. an parochi qui nocturno ceteroquin tempore resident apud suas ecclesias possint celebrata summo mane missa in dictis ecclesiis, se conferre ad civitatem et in ea diurno tempore totius vel majoris partis anni commorari, licet apud dictas ecclesias adsint eorum substituti? 3. an dicti parochi qui ceteroquin resident apud suas ecclesias possint nocturno tempore totius vel majoris partis anni, commorari in civitate, licet apud dictas ecclesias adsint illorum substituti? — S. R. C. 1 maii 1687 (et iterum etiam anno 1850) respondit: *Ad 1, ad 2, ad 3 negative.*

g. Ad quæsitum: *An Parochus villæ, in qua non est alius Sacerdos, etiamsi nullus infirmetur, sine Episcopi licentiâ gratis ubique concedenda, abesse possit a Parochia per duos vel tres dies, nullo idoneo relicto Vicario?* Negative: S. R. C. 8 februarii 1747.

Ad quæsitum: *An saltem abesse possit a mane usque ad vespas, et quid si hoc semel in hebdomada evenierit?* Responsum fuit: *Affirmative, dummodo non sit die festo, et nullus adsit infirmus, et raro id in anno contingat.* Ibidem.

Ad quæsitum: *An Parochi viciniores actu exercentes curam animarum possint invicem se substituere?* Responsum fuit: *Negative, si id fiat sine licentiâ Ordinarii.* Ibidem, ut supra.

825. Sepultura. — a. Cadavera Episcoporum, Sacerdotum, Diaconorum aliorumque de Clero debent sepeliri cum vestibus proprio Ordini congruentibus; an sufficiat ut cum his in Ecclesia exponantur? — *Servetur cujusque loci consuetudo.* Ita S. R. C. 12 nov. 1831.

b. In sepultura vel anniversario Sacerdotis dici potest tam prima Missa quæ est pro Episcopis adsignata, ut in Commemoratione omnium fidelium, quam secunda quæ est in die obitus seu depositionis dummodo Oratio pro eo designanda, *Deus, qui inter Apostolicos Sacerdotes*, omnino adhibeatur. S. R. C. 29 jan. 1752.

c. Quando Regularis defunctus sepeliri nequit in Conventu (obstante, v. g. lege civili) possunt regulares cadaver ad cœmeterium commune deferre cum stola et cruce conventus, absque parochi interventu, modo sit absque solempni pompa et recto tramite deferatur ad cœmeterium¹. S. R. C. 24 jan. 1846.

¹ Hoc extendunt etiam ad moniales; *vid. Bouix, De jure Regularium, parte V^a.*

Utrum in secundo Triduo majoris hebdomadæ in funere ducendo cerei sint accendendi? S. R. C. in Veron. 21 jul. 1853 respondit: *Detur decretum in Placentina diei 11 aug. 1736.* Hoc decretum habet: « Quær. an feria vi Parasceve, expleta hujus diei officiatu, solemnnes exequiæ super cadaver cujusdam monialis expositum in ecclesia interiori libere celebrari possint a sacerdotibus in ecclesia exteriori, ut moris est decantantibus mortuale officium cum intortitiis accensis? R. *negative per totum triduum, et officium et preces recitentur privatim.* » Cavalieri contendit id prohibitum esse tota die ovis et veneris usque ad post meridiem Sabbati Sancti.

826. Via Crucis¹. — a. In erectione Viæ Crucis, benedicendæ tantum sunt cruces, minimæ vero tabulæ, sive picturæ. S. I. C. 24 aug. anno 1842.

An qui habet facultatem erigendi Viam Crucis, benedictione tabularum et crucium prius facta, teneatur ipse tabulas collocare et stationes percurrere, ut valida sit erectio? Respondetur: *Negative.* S. I. C. 1852.

b. Minime necessaria est facultas commutandi stationes seu cruces quoad locum, modo agatur de eadem Ecclesia, minimeque facultas necessaria est substituendi tabellas, modo tamen cruces superpositæ omnes vel in majori numero perseverent; secus nova erectio requiritur. S. I. C. 20 aug. 1844.

c. An Indulgentiæ in contemplatione Viæ Crucis, si cruces vel tabulæ tollantur pro murorum dealbatione, pro iisdem pictura exornandis, aliave causa, quamvis postea restituantur, cessent? *Negative; non cessant Indulgentiæ, nisi pereunte materia.* Ita S. I. C. 21 martii 1856.

d. In statione Viæ Crucis possunt substitui aliæ cruces, quæ ex ligno tantum esse debent, et in quibus tantum cadit benedictio (minime ergo in tabulis pictis seu imaginibus) absque Indulgentiarum cessatione, si tamen destructa seu substituta fuerit minor pars; secus nova canonica erectio requiritur. S. I. C. 14 junii 1845.

e. An quædam stationes, v. g. prima, decimaquarta, et singulæ

¹ Quod *Viam Crucis*, V. Minderer, *De Indulgentiis*. — Guillois, *Explication historique, dogmatique, morale, liturgique du Catéchisme*, etc., vol. IV, Paris. — Mons. Gaume, *Catéchisme de persévérance*, part. IV, leç. XLIX. — Afo, *Apologia della Via Crucis*. Parma, 1785. Notamus bene posse ipsam erigi in diversis Ecclesiis ejusdem oppidi; cum nulla lex id prohibeat, et præstet potius ut illa multiplicetur ad eam commodius agendam, pietatemque fovendam. V. *Analecta juris pontifici*, ann. 1858. — Facultas eam benedicendi est penes Franciscanos.

aliæ, si solæ recitentur, habeat unaqueque Indulgentiam plenariam? *Negative* respondit S. Indulgentiarum C. anno 1842.

f. Ad consequendas Indulgentias pro visitatione quatuordecim stationum Viæ Crucis, nihil aliud requiritur, quam divini Redemptoris passionem meditando, ex una ad aliam stationem se conferre, in quantum multitudo personarum prælaudatas stationes visitantium, vel capacitas loci, in quo eadem sunt erectæ, permittant. Ita res est ex Bulla *Inter plurima* Benedicti XIII, 5 martii 1726 confirmata ob aliam Bullam *Exponit nobis* Clementis XII, 16 jan. 1731; et Decreto S. C. Ind. 5 apr. 1751; et etiam Brevi Benedicti XIV, *Cum tanta* 30 aug. 1741. Hinc est quod *Adoramus te, Christe; Pater noster; Ave; Misere nostri, Domine*, sit tantum laudabilis consuetudo a piis Christi fidelibus in exercitium visitationis stationum Viæ Crucis introducta. In quorum quidem, etc. Romæ 30 sept., 1837 *ex Congr. Indulg.*; et 26 feb. 1841.

g. Non est de necessitate præcepti, ut ad acquirendas Indulgentias incipiendum sit exercitium Viæ Crucis a cornu evangelii; hæc tamen est consuetudo ac praxis generalis, quæ piis est innixa congruentiæ rationibus. S. C. Ind. 15 martii 1857.

An qui exercitium Viæ Crucis peragunt et illud ad modicum tempus interrumpunt, v. g., ad audiendum Sacrum, ad sumendum eucharistiam, confessionem faciendum, etc., indulgentias lucretur si postea prosequatur. Vel an oporteat ab initio reassumere. S. I. C. 16 dec. 1760 resp. *affirmative quoad primam partem; negative quoad secundam*; quia non interest moralis interruptio, neque fit diversio ad actus extraneos.

Decreta generalia circa Missas feria V, VI, et Sabbato Majoris Hebdomadæ.

827. a. Decretum 1. — Clementis XI decreto 15 martii 1712 prohibetur quodcumque solemnne aut privatim Missæ sacrificium feria vi majoris hebdomadæ, licet Festum Annuntiationis B. V. contingat. Itemque Sanctitas Sua declarat hac interdictione quæ feriæ vi ratione facta est, haud permittere, ut feria v ac sabbato ejusdem hebdomadæ majoris Sacra privatim instituuntur, sed conventuale solummodo juxta ritum S. Ecclesiæ et plura decreta sacrorum Rituum Congregationis; idque non obstante consuetudine. *Vid.* Benedictus XIV *Notificatione* xxxviii. (Decreta S. Congreg. refert Gardellini sub nn. 4599 et 4160).

Attamen feria v potest Episcopus Regularibus concedere unam Mis-

sam lectam pro infirmis, qui nequeunt interesse solemnī. *Decr.* 27 martii 1773. Item conceditur regularibus, ut feria v a superiore possit legi una Missa in privato Oratorio: quod si desit, etiam in Ecclesia, sed januis clausis, ad hoc ut Communionem suis religiosis administret, si nempe apud ipsos non agantur functiones consuetae hebdomadae sanctae. *Decret.* 31 aug. 1859.

b. *Decretum* 2 a Pio VII approbatum, 31 julii 1821. Quæritur 1. an toleranda sit consuetudo vigens in quibusdam Parochiis præsertim ruralibus, celebrandi per Parochum Missam lectam feria v in Cœna Domini, quin peragi valeant eadem feria et sequenti ceteræ ecclesiasticæ functiones præscriptæ ob Clericorum defectum, vel potius abolenda? — 2. an Sabbato Sancto Missa ab Episcopo privatim celebranda in domestico sacello ratione ordinationis vel ab aliis Sacerdotibus si qui sint qui hujusmodi privilegio gaudeant, inchoanda sit a Kyrie vel a Prophetiis? — 3. an ad eliminandos abusos, si qui irreperint, sit consulendum SS. pro revocatione cujuscumque Indulti celebrandi privatim eandem Missam, firma tamen remanente singulari privilegio aliquibus Ecclesiis, peculiaribus attentis circumstantiis, concesso unam vel alteram Missam lectam celebrandi post unicam solemnem de die?

Responsum fuit ad 1, *affirmative, et ad mentem. Mens est, ut locorum Ordinarii quoad Paræcias in quibus haberi possunt tres quatuorve saltem Clerici, sacras functiones feriis V et VI, ac sabbato majoris hebdomadae peragi studeant, servata forma, etc.* Quoad alias Paræcias quæ Clericis destituuntur, indulgere valeant ob populi commoditatem, ut Parochi (petita quotannis venia) feria V in Cœna Domini Missam lectam celebrare possint, priusquam in Cathedrali, vel matrice conventualis incipiat; — ad 2, quoad Episcopos ratione ordinationis servetur præscriptum Pontificalis et decretum S. R. C. 21 martii 1744, nempe Missa incipiatur a prophetiis. Quoad alios, si qui privilegio gaudent, more solito, sed sine Introitu, post campanarum sonitum; — ad 3, *affirmative juxta votum. Videlicet consulendum SS. pro revocatione cujuscumque indulti celebrandi privatim in Sabbato Sancto, firmo tamen singulari privilegio, etc., ut in dubio*¹ (Gardell. n. 4433); S. R. C.

Regula celebrandæ Missæ pro Sponso et Sponsa.

828. a. — Missa pro Sponso atque Sponsa dici potest in dupli-

¹ Hoc privilegium pro hac singulari gratia in forma Brevis concessit Innocentius XII favore Ecclesie tituli S. Mariæ de los remedios Toletanæ Diocesis.

cibus sive majoribus, sive minoribus; nunquam vero in Dominicis, aliisque diebus festis de præcepto. In diebus vero Dominicis, aliisque diebus festis de præcepto, et duplicibus primæ et secundæ classis, dicitur Missa de Dominica, vel de festo cum commemoratione Missæ pro Sponso et Sponsa. S. R. C. 20 decembris 1783. *Et hoc decretum Pius PP. VI confirmavit, et ubique executioni dandum esse præcepit die 7 januarii anno 1784.*

Insuper R. C. die 28 februarii 1818 declaravit, Missam hanc esse votivam privatam; proindeque decrevit semper legendam esse sine Gloria, sine Credo cum tribus orationibus, et cum *Benedicamus Domino* in fine et ultimo Evangelio S. Joannis. *Atque præfatum Decretum Pius Papa VII approbavit, confirmavit, mandavitque publici juris fieri: die 3 martii anno 1818.*

b. Si Missa dicitur de Dominica, vel de Festo, etc., et fiat tantum commemoratio pro Sponso et Sponsa, hæc commemoratio non est facienda sub unica conclusione cum Oratione festi; sed sub altera conclusione: et fiat primo loco post alias a Rubrica præscriptas, sicque reliquis præstet, si quæ sint a Superiore imperatæ. S. R. C. 20 apr. anno 1822.

c. Missa pro Sponso et Sponsa dicitur cum tribus Orationibus: prima Oratio ejusdem Missæ votivæ propria; secunda Oratio de eo, de quo factum est officium; tertia vero, quæ aliunde dicenda foret secundo loco in Missa de Officio. S. R. C. 28 febr. anno 1818. Hæc Missa pro Sponso et Sponsa dici nequit infra octavam Epiphaniæ, in Vigilia Pentecostes; neque infra octavam SS. Corporis Christi, quatenus privilegium concessum sit ad instar octavæ Epiphaniæ (ut in Novariensi Diocesi). S. R. C. 26 aprilis anno 1822. — Insuper ex hoc decreto neque commemoratio pro Sponso et Sponsa potest fieri in Dominicis vel feriis privilegiatis, uti esset in Dominica Palmarum, in Dominica quarta Adventus si occurrat in vigilia Nativitatis, in quibus omittenda est etiam vel ipsa Collecta imperata.

d. Color in Missa pro Sponso et Sponsa semper est albus. Si vero fiat tantum commemoratio pro Sponso et Sponsa, color erit vel de Dominica, de qua fit officium; vel de Sancto, de quo celebratur festum. Ita Rubrica.

e. Si mulier est vidua, debet omitti et Missa pro Sponso ac Sponsa, et commemoratio, et benedictio in ipsa Missa; item tempore feriato hæc omnia omitti debent; et si tunc celebretur Missa, ea sit de die, nihilque addatur. Ita S. R. C. 3 martii 1761. Quando autem Sacrum pro Sponso et Sponsa fieri nequit, si tunc Nuptiæ faciendæ fuerint, et sit permissa commemoratio pro Sponso et Sponsa, non tantum dicitur Oratio pro Sponso et Sponsa; sed *aliæ pariter Orationes pro bene-*

dictione Sponsi et Sponsæ adduntur, quæ post Orationem Dominicam, etc., proferrî consueverunt. Ita Benedictus XIV, Notificatione LXXX.

f. Si pro pluribus Sponsis una tantum dicitur Missa, nihil in ipsa immutetur. In Nuptiis quæ secundæ dicuntur, non est omittenda benedictio annuli; S. R. C. 27 aug. 1856.—Licite matrimonium contractum coram Parocho benedecitur ab alio Sacerdote.—Sacerdos non tenetur applicare Missam pro Sponsis, nisi ab iis eleemosynam accipiat.—In eadem Missa potest plures benedicere; sed ab eodem celebrante aspergi debent sponsi ante altare genuflexi. Quando plures simul copulantur, accepto primo singulorum consensu et rite celebratis singulis matrimoniis, dictaque pro singulis forma: *Ego vos, etc.*, nihil obstat quominus benedictiones annulorum, et reliquæ fiant in communi per verba generalia; S. R. C. 1 sept. 1844.

g. In Missa pro sponso et sponsa dari potest pax sponso et sponsæ, si talis sit consuetudo; nunquam tamen cum Patena. S. R. C. 10 jan. 1852, in *Cenomanensi*.

APPENDIX III

DE NITORE ET MUNDITIE SACRÆ SUPELLECTILIS¹.

829. a. *Altaria* bis singulis annis, cum sudum est, a finitis Missis ad vesperum spoliata sint, et suppedanea item amota, ut sicci aeris sentiant beneficium; quo tempore, tum *Altaria* ipsa undequaque mundentur, tum suppedaneorum pars, quæ subter est. Cum mappæ mutantur et pallia, *Altaria* ipsa quoque mundentur arundinea scopula; tela etiam cerata, quæ sacro lapidi hæret leviter purgetur, sive lapis sit insertus, sive totum Altare capiens. Quod si aliquo casu accideret, ita rectum non esse, ob reverentiam sacri Chrismatis ne purgetur

¹ Maxima sane debet esse observantia erga sacram supellectilem tanquam divino servitio mancipatam, imo tanquam sanctimonie participem, quæ nimirum est sanctitatis instrumentum, unde et sancta vocatur in Scripturis, Pontificiis legibus, Patrumque monumentis. *Non enim*, ut ait D. Hieronymus, Ep. ad Theoph. Alex., *inania ea sunt et quæ quasi sensu carentia sanctimoniam non habere dicantur; sed ex consortio Corporis et Sanguinis Domini sublimi majestate sunt honoranda. Hæc deprompsimus ex Actis Ecclesie Mediol. — V. Bauldry, Manuale SS. Cæremoniarum.*

tangaturve.—Icones cum ornamentis suis, Eucharistiæ *Tabernaculum*, et quæcumque hujusmodi picta vel inaurata adjuncta sunt Altaribus; item *Umbellæ* superimpedentes singulis mensibus mundentur caudis vulpinis, aut arundinea scopa.—*Suppedaneum Altaris* quotidie mundetur arundinea scopa, si in eo sit facienda Missa.

b. *Candelabra, Cruces, Thuribula*, et reliqua supellex argentea, quantum fieri possit, manibus nudis ne contrectetur; sed adhibito panno, aut velo, parte quæ argentea non sit, capiatur. Antequam recondatur, excutiat, si quid pulveris, ceræ, aut maculæ accesserit; et extergatur leviter, adhibito linteo et molli panno. Condita autem sit unaquæque res theca sua, ne quid sordium capiat. Cum tamen aliquid purgatione egere visum fuerit, palea combusta, adhibito panno lineo, leniter præstabitur. Quod si quid valde sit denigratum, puta thuribulum ignis causa, aut etiam multa cera adhæserit, in lixivio cui sal sit admixtum, ebulliente, detergendum erit, adhibito penicillo ex setis sullis confecto: caveatur tamen, ne si quæ pars inaurata sit, aurum vi salis deteratur; et consulantur periti.

c. *Calices* bini et *Patenæ* binæ, saltem ubi duodecim Sacerdotes Missam faciunt, quintodecimo quoque die levi manu aqua tepida laventur; sexto quoque mense sapone molliori; tuncque post quartam horæ partem qua maneant in sole, calida lixivio bene abluantur, adhibendo penicillum aliquem ad saponem bene amovendum, præsertim ubi fuerit calatura. Poterit etiam id fieri furfure cocto et tunc statim aqua munda bis, aut ter abluendi essent. Præstetur autem ab eo, qui in Sacris sit, et in vase ei usui, et lavandis Corporalibus, de quo supra, tantum destinato: quod ex ablutione superfuerit, in Sacarium fundatur. Ubi vero minor sit numerus Sacerdotum, rarius id fieri poterit, ex proportionem numeri Sacerdotum. *Supellex argentea aut inaurata* eadem cautione tractetur qua argentea: si semper est exposita, octavo quoque die panno lineo tergatur molliter; si recondenda sit, tergatur tunc; poterunt etiam inaurata sapone, aut furfure purgari, ut dictum est de Calicibus. *Candelabra* et cetera ex *auricalcho*, tractentur adhibito panno, vel ferrea summitate capiantur; si perpetuo usu adhibeantur, terno quoque die a pulvere et cera, si forte defluserit, mundentur; si reponenda sint, tunc quoque id fiat. Præterea quarto quoque mense, si nunquam fuerint exposita, abstergantur diligenter pulvere pumiceo, aut eo quem dicunt *tripoli* (quem æstivæ muscæ fugiunt), adhibito corio bubalino: aut si utrumque desit, latere tenuissimum pulverem reducto, et loco corii, panno asperiore, quem dicunt *serge*; nullo vero modo hac ratione adhibenda erit aqua. Nitidiora fiunt (sed non diu durat nitor) si fricentur malo Medico, seu Massilico, vulgo *Orange* aut *Limon*, et marmore trito; seu vice ma-